

Professional reconversion to ensure a better professional future

2022-1-ES01-KA220-ADU-000085069

Κεφάλαιο 3: Πρωτοβουλία

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Αυτό το έγγραφο δημιουργήθηκε με την άδεια Creative Commons:
Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση-Με Ίδιο Διαμοιρασμό (CC BY-NC-SA).

Το σύνολο ή μέρος του παρόντος εγγράφου μπορεί να χρησιμοποιηθεί, να αντιγραφεί και να κοινοποιηθεί υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η προέλευση, ότι δεν χρησιμοποιείται εμπορικά και ότι δεν τροποποιείται η άδεια χρήσης του.

Όλα τα δικαιώματα διατηρούνται.

© Copyright 2023 ConvertYourFuture

Αποποίηση ευθύνης

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Πληροφορίες

Σχέδιο	Convert your future - Professional reconversion to ensure a better professional future
Αριθμός σχεδίου	2022-1-ES01-KA220-ADU-000085069
Πακέτο εργασίας	2 - Διαδικτυακό μάθημα - Δεξιότητες για επαγγελματική αναβάθμιση
Ημερομηνία	30/06/2023
Τύπος εγγράφου	Εγχειρίδιο
Γλώσσα	Αγγλικά
Συγγραφείς	Eduardo Isla, Cristina Liqueste, Manuel Carabias Herrero, Flavia Chiarelli, Eirini Theochari, Maria Malliora, Marek Lukáč, Klaudius Šilhár, Sophie Pérez Poveda, Rita Silva Varisco, Guillaume Henri

Κοινοπραξία

CEOE
Castilla y León

Ευρετήριο

Contents

Εισαγωγή	4
Μαθησιακοί στόχοι	4
3.1. Τι είναι η Πρωτοβουλία;	4
3.1.1. Ορισμός	4
3.1.2. Χαρακτηριστικά	5
3.1.3 Τιμές	6
3.1.4 Η σημασία της πρωτοβουλίας στη σύγχρονη ζωή	6
3.2 Διδακτικές προσεγγίσεις της πρωτοβουλίας	7
3.2.1 Πρωτοβουλία διδασκαλίας	7
3.2.2 Προκλήσεις/εμπόδια	8
3.2.3 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού	9
3.2.4 Χαρακτηριστικά μιας τάξης με επίκεντρο την πρωτοβουλία	10
3.2.5 Αξιολόγηση	11
3.3 Καλές πρακτικές/εφαρμογές στην εκπαίδευση ενηλίκων	12
Αναφορές	13
Προτεινόμενοι πόροι	13

Εισαγωγή

Η πρωτοβουλία είναι ένα ιδιαίτερα πολύτιμο χαρακτηριστικό στον σημερινό, διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου τα άτομα αναμένεται να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα, να επιδεικνύουν επινοητικότητα και να προωθούν την καινοτομία. Οι εργοδότες αναζητούν εργαζόμενους που είναι αυτενεργοί, ικανοί να αναλαμβάνουν ανεξάρτητη δράση και οι οποίοι επιδεικνύουν προθυμία να υπερβαίνουν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτές ενηλίκων να δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη της πρωτοβουλίας στους εκπαιδευόμενους, ώστε να τους εξοπλίσουν με τις απαραίτητες δεξιότητες για την επιτυχία. Αυτή η ενότητα έχει ως στόχο να ορίσει την πρωτοβουλία και να διερευνήσει πώς οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορούν να προωθήσουν και να ενισχύσουν τις ικανότητες ανάληψης πρωτοβουλιών των εκπαιδευομένων.

Μαθησιακοί στόχοι

Οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να:

- να περιγράψουν με δικά τους λόγια την έννοια της πρωτοβουλίας και να απαριθμήσουν όλα τα χαρακτηριστικά της
- να εξηγούν με το δικό τους λόγο τη σημασία της πρωτοβουλίας σε προσωπικά και επαγγελματικά πλαίσια
- να αναφέρετε και να χαρακτηρίσετε τουλάχιστον τρία οφέλη της πρωτοβουλίας στη σύγχρονη ζωή και στον εργασιακό χώρο
- να εξηγήσει την ουσία όλων των προαναφερθέντων διδακτικών προσεγγίσεων που προάγουν την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας
- να εντοπίσουν καλές πρακτικές και εφαρμογές της πρωτοβουλίας στην εκπαίδευση ενηλίκων

3.1. Τι είναι η Πρωτοβουλία;

3.1.1. Ορισμός

Η πρωτοβουλία μπορεί να οριστεί ως η ικανότητα και η προθυμία για ανεξάρτητη δράση, η επίδειξη αυτο-κίνησης και η προώθηση θετικών αλλαγών. Περιλαμβάνει την ενεργή αναζήτηση ευκαιριών, τον εντοπισμό προβλημάτων και τη λήψη προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπισή τους. Τα άτομα με πρωτοβουλία επιδεικνύουν αίσθημα ευθύνης, υπευθυνότητας και ετοιμότητα να υπερβούν τα αναμενόμενα.

Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί και προοπτικές για την πρωτοβουλία, αλλά συγκλίνουν στην ιδέα ότι η πρωτοβουλία συνεπάγεται αυτοκατευθυνόμενη δράση, προληπτική λήψη αποφάσεων και ικανότητα αξιοποίησης ευκαιριών. Η πρωτοβουλία υπερβαίνει την απλή συμμεόρφωση και απαιτεί

από τα άτομα να αναλαμβάνουν κινδύνους, να επιδεικνύουν προσαρμοστικότητα και να αγκαλιάζουν τις προκλήσεις.

Η έρευνα των Frese και Fay (2001) αναδεικνύει την πρωτοβουλία ως βασικό παράγοντα προσωπικής και επαγγελματικής επιτυχίας. Η μελέτη τους υποδηλώνει ότι τα άτομα που επιδεικνύουν πρωτοβουλία είναι πιθανότερο να επιτύχουν τους στόχους τους, να παρουσιάσουν υψηλότερη εργασιακή ικανοποίηση και να συμβάλουν στην οργανωτική ανάπτυξη και καινοτομία.

3.1.2. Χαρακτηριστικά

Στον τομέα της προσωπικής ανάπτυξης, η πρωτοβουλία χαρακτηρίζεται από την προληπτική και αυτοπροωθούμενη φύση του ατόμου. Περιλαμβάνει μια σειρά από ιδιότητες και συμπεριφορές που συμβάλλουν στην ανάληψη ανεξάρτητης δράσης και στην προώθηση θετικών αλλαγών. Ακολουθούν ορισμένες βασικές πτυχές της πρωτοβουλίας:

- **Προληπτική νοοτροπία:** Τα άτομα με πρωτοβουλία διαθέτουν προληπτική νοοτροπία, όπου αναζητούν ενεργά ευκαιρίες, θέτουν στόχους και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες χωρίς να περιμένουν οδηγίες ή εξωτερικά κίνητρα.
- **Προσέγγιση με προσανατολισμό στους στόχους:** Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει τον καθορισμό σαφών στόχων και τη λήψη σκόπιμων μέτρων για την επίτευξή τους. Τα άτομα με πρωτοβουλία έχουν ισχυρή αίσθηση κατεύθυνσης και εργάζονται επίμονα για την επίτευξη των στόχων τους.
- **Ευρηματικότητα και προσαρμοστικότητα:** Η πρωτοβουλία προϋποθέτει ευρηματικότητα και προσαρμοστικότητα σε διάφορες καταστάσεις. Τα άτομα με πρωτοβουλία επιδεικνύουν την ικανότητα να βρίσκουν δημιουργικές λύσεις, να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες σε δυναμικά περιβάλλοντα.
- **Ανάληψη κινδύνου και ανθεκτικότητα:** Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει συχνά την ανάληψη υπολογισμένων κινδύνων και την υιοθέτηση προκλήσεων. Τα άτομα με πρωτοβουλία δεν πτοούνται από αποτυχίες ή αποτυχίες- αντίθετα, επιδεικνύουν ανθεκτικότητα και μαθαίνουν από τις εμπειρίες τους για να βελτιωθούν και να προχωρήσουν μπροστά.
- **Προληπτική επίλυση προβλημάτων:** Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ικανότητα εντοπισμού προβλημάτων και την ενεργή αναζήτηση λύσεων. Τα άτομα με πρωτοβουλία αναλαμβάνουν την ευθύνη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και συμβάλλουν στην εξεύρεση καινοτόμων και πρακτικών λύσεων.
- **Αυτοκινητοποίηση:** Η πρωτοβουλία συνδέεται στενά με την αυτοπαρακίνηση. Τα άτομα με πρωτοβουλία διαθέτουν μια εσωτερική ορμή και αυτοπειθαρχία που τα ωθούν να αναλάβουν δράση, ακόμη και ελλείψει εξωτερικών ανταμοιβών ή εποπτείας.

3.1.3 Τιμές

Η πρωτοβουλία έχει εγγενή αξία σε προσωπικά και επαγγελματικά πλαίσια. Με την ανάληψη πρωτοβουλιών, τα άτομα μπορούν να συνειδητοποιήσουν διάφορα οφέλη και προσωπική ανάπτυξη. Ακολουθούν ορισμένες αξίες που σχετίζονται με την πρωτοβουλία:

- **Ενδυνάμωση και αυτοαποτελεσματικότητα:** Η πρωτοβουλία ενδυναμώνει τα άτομα να αναλάβουν την ευθύνη των ενεργειών και των αποτελεσμάτων τους. Χτίζει την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση, καθώς τα άτομα βλέπουν την ικανότητά τους να δρομολογούν θετικές αλλαγές και να επιτυγχάνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.
- **Προσαρμοστικότητα και ανάπτυξη:** Η πρωτοβουλία ενισχύει την προσαρμοστικότητα και τη νοοτροπία ανάπτυξης. Επιτρέπει στα άτομα να αγκαλιάζουν την αλλαγή, να μαθαίνουν νέες δεξιότητες και να προσαρμόζονται στις εξελισσόμενες συνθήκες. Μέσω της ανάληψης πρωτοβουλιών, τα άτομα μπορούν να βελτιώνονται και να αναπτύσσουν συνεχώς τις ικανότητές τους.
- **Καινοτομία και δημιουργικότητα:** Η πρωτοβουλία ενθαρρύνει τα άτομα να σκέφτονται δημιουργικά και να βρίσκουν καινοτόμες λύσεις στις προκλήσεις. Προκαλεί νέες ιδέες και προσεγγίσεις, οδηγώντας στην προσωπική ανάπτυξη και συμβάλλοντας στην οργανωτική καινοτομία.
- **Δυναμικό ηγεσίας:** Η πρωτοβουλία συνδέεται στενά με τις ηγετικές ικανότητες. Τα άτομα που επιδεικνύουν πρωτοβουλία είναι πιο πιθανό να αναλάβουν ηγετικούς ρόλους, να εμπνεύσουν άλλους και να προωθήσουν θετικές αλλαγές σε ομάδες και οργανισμούς.
- **Επαγγελματική επιτυχία:** Η πρωτοβουλία εκτιμάται ιδιαίτερα από τους εργοδότες και αποτελεί συχνά βασικό παράγοντα για την επαγγελματική ανέλιξη. Τα άτομα που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες αναγνωρίζονται για την ικανότητά τους να προωθούν έργα, να επιλύουν προβλήματα και να συμβάλλουν στην οργανωτική επιτυχία.

Ενισχύοντας την πρωτοβουλία στους μαθητές, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τους δώσουν τη δυνατότητα να γίνουν ενεργητικά και αυτενεργά άτομα που μπορούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις, να αγκαλιάσουν τις ευκαιρίες και να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή.

3.1.4 Η σημασία της πρωτοβουλίας στη σύγχρονη ζωή

Η πρωτοβουλία είναι όλο και πιο κρίσιμη στο σημερινό δυναμικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον. Οι ταχείες τεχνολογικές εξελίξεις, οι εξελισσόμενες βιομηχανίες και η ανάγκη για συνεχή καινοτομία καθιστούν την ανάληψη πρωτοβουλιών πολύτιμο πλεονέκτημα. Ακολουθούν ορισμένοι λόγοι για τους οποίους η ανάληψη πρωτοβουλίας είναι σημαντική:

- **Επαγγελματική ανάπτυξη και απασχολησιμότητα:** Η ανάληψη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη επαγγελματικών χαρακτηριστικών και δεξιοτήτων, καθώς και η υπέρβαση των δυνατοτήτων σας για να βοηθήσετε τους άλλους, αποδεικνύει μια προληπτική και επινοητική προσέγγιση που εκτιμάται ιδιαίτερα από τους εργοδότες.

- **Επαγγελματική εξέλιξη και ανταγωνιστικότητα:** Η επίδειξη καλών πρωτοβουλιών επιτρέπει στα άτομα να προηγούνται του ανταγωνισμού και να παραμένουν ενημερωμένα για τις εξελίξεις στον τομέα της καριέρας τους, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε βραβεία και προαγωγές.
- **Προληπτική επίλυση προβλημάτων:** Η πρωτοβουλία δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να εντοπίζουν τα προβλήματα και να αναζητούν ενεργά λύσεις, συμβάλλοντας στην προσωπική ανάπτυξη και βελτίωση. Στα επαγγελματικά περιβάλλοντα, τα άτομα που επιδεικνύουν πρωτοβουλία μπορούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις άμεσα, οδηγώντας σε αυξημένη αποδοτικότητα και παραγωγικότητα.
- **Προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα:** Η πρωτοβουλία καλλιεργεί την προσαρμοστικότητα, επιτρέποντας στα άτομα να αγκαλιάζουν τις αλλαγές, να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες και να αντιμετωπίζουν την αβεβαιότητα. Επιτρέπει στα άτομα να βγαίνουν από τη ζώνη άνεσής τους, να εξερευνούν νέες δυνατότητες και να ανακάμπτουν από τις αναποδιές.

Συνοψίζοντας, η πρωτοβουλία ως εγκάρσια δεξιότητα είναι σημαντική στη σύγχρονη ζωή για την επαγγελματική ανάπτυξη, την επαγγελματική ανέλιξη, την προσαρμοστικότητα και την προσωπική ανάπτυξη και ικανοποίηση.

3.2 Διδακτικές προσεγγίσεις της πρωτοβουλίας

3.2.1 Πρωτοβουλία διδασκαλίας

Για να προωθήσουν και να αναπτύξουν την πρωτοβουλία στους εκπαιδευόμενους, οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορούν να χρησιμοποιήσουν διάφορες διδακτικές προσεγγίσεις. Ακολουθούν ορισμένες αποτελεσματικές στρατηγικές:

- **Μάθηση με βάση το έργο:** Εμπλέξτε τους μαθητές σε έργα που απαιτούν από αυτούς να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να θέσουν στόχους, να σχεδιάσουν και να εκτελέσουν εργασίες και να αναλάβουν την ευθύνη για τη μάθησή τους. Τα έργα παρέχουν ευκαιρίες για ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων, επίλυση προβλημάτων και δημιουργική σκέψη.
- **Βιωματική μάθηση:** Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν ενεργά σε πραγματικές εμπειρίες που προάγουν την πρωτοβουλία. Οι εκδρομές στο πεδίο, η πρακτική άσκηση, οι προσομοιώσεις και οι πρακτικές ασκήσεις παρέχουν ευκαιρίες στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους, να αναλάβουν την ευθύνη και να αναπτύξουν τις ικανότητές τους για ανάληψη πρωτοβουλιών.
- **Αυτονομία και αυτοκατευθυνόμενη μάθηση:** Δημιουργήστε ένα περιβάλλον που προωθεί την αυτονομία και την αυτοκαθοδήγηση των μαθητών. Επιτρέψτε στους εκπαιδευόμενους να επιλέγουν τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, να σχεδιάζουν τη μαθησιακή τους πορεία και να θέτουν στόχους. Παρέχετε καθοδήγηση και υποστήριξη ως διευκολυντές αντί να βασίζεστε αποκλειστικά σε παραδοσιακές προσεγγίσεις με τη συμμετοχή εκπαιδευτών.
- **Αναστοχασμός και μεταγνώση:** Ενσωματώστε δραστηριότητες αναστοχασμού για την ενίσχυση των μεταγνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών. Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους

να αναλύουν κριτικά τις ενέργειές τους, να αξιολογούν τα αποτελέσματα και να εντοπίζουν τομείς για βελτίωση. Ο αναστοχασμός προάγει την αυτογνωσία και βοηθά τους εκπαιδευόμενους να αναγνωρίσουν τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες και τις ευκαιρίες ανάπτυξής τους.

- **Αναγνώριση και εορτασμός των επιτευγμάτων:** Αναγνωρίστε και γιορτάστε τα επιτεύγματα και τα ορόσημα των ατόμων στην πορεία τους προς την ανεξαρτησία. Αυτή η αναγνώριση ενισχύει τις προσπάθειές τους και τους παρακινεί να συνεχίσουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να αγωνίζονται για ανεξαρτησία.

3.2.2 Προκλήσεις/εμπόδια

Η ανάπτυξη και η προώθηση της πρωτοβουλίας στους μαθητές μπορεί να αντιμετωπίσει διάφορες προκλήσεις και εμπόδια. Αυτοί οι παράγοντες μπορούν να εμποδίσουν την καλλιέργεια και την εφαρμογή της πρωτοβουλίας σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο. Ορισμένες από τις βασικές προκλήσεις και εμπόδια που σχετίζονται με την προώθηση της πρωτοβουλίας είναι οι ακόλουθες:

- **Περιορισμένη αυτονομία και ενδυνάμωση:** Σε παραδοσιακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να αντιμετωπίζουν περιορισμένες ευκαιρίες να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να λάβουν ανεξάρτητες αποφάσεις. Ένα άκαμπτο πρόγραμμα σπουδών και μια διδακτική προσέγγιση μπορεί να περιορίσει την αυτονομία των εκπαιδευομένων και να τους αποθαρρύνει από το να κάνουν προληπτικά βήματα.
- **Φόβος αποτυχίας και αποστροφή κινδύνου:** Οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να διστάζουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες λόγω του φόβου της αποτυχίας ή των πιθανών συνεπειών που μπορεί να έχει η διάπραξη λαθών. Η έμφαση στις αξιολογήσεις με υψηλά ποσοστά και ο φόβος της αρνητικής αξιολόγησης μπορεί να αποτρέψει τους εκπαιδευόμενους από το να αναλάβουν κινδύνους και να εξερευνήσουν νέες δυνατότητες.
- **Έλλειψη κινήτρων και σκοπού:** Οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να δυσκολευτούν να αναπτύξουν πρωτοβουλίες αν δεν έχουν εσωτερικά κίνητρα και σαφή αίσθηση του σκοπού. Όταν οι εκπαιδευόμενοι δεν βλέπουν τη συνάφεια ή το νόημα των ενεργειών τους, μπορεί να είναι λιγότερο πρόθυμοι να αναλάβουν πρωτοβουλίες ή να επενδύσουν προσπάθεια στη μάθησή τους.
- **Περιορισμένη έκθεση σε πραγματικές συνθήκες:** Οι εκπαιδευόμενοι ενδέχεται να δυσκολευτούν να εφαρμόσουν την πρωτοβουλία σε πραγματικές συνθήκες, εάν οι εκπαιδευτικές τους εμπειρίες επικεντρώνονται κυρίως στη θεωρητική γνώση και είναι αποσυνδεδεμένες από τις πρακτικές εφαρμογές. Η απουσία αυθεντικών μαθησιακών εμπειριών μπορεί να εμποδίσει την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας.
- **Κοινωνικοπολιτισμικοί παράγοντες:** Πολιτιστικοί και κοινωνικοί κανόνες, καθώς και η επιρροή των συνομηλίκων, μπορούν να επηρεάσουν την προθυμία των μαθητών να επιδείξουν πρωτοβουλία. Οι πολιτισμικές αξίες που δίνουν προτεραιότητα στην υπακοή και τη συμμόρφωση έναντι της ατομικής πρωτοβουλίας μπορεί να αποτελέσουν πρόκληση για την προώθηση μιας κουλτούρας πρωτοβουλίας.
- **Αντίσταση των εκπαιδευτικών στην αλλαγή:** Ορισμένοι εκπαιδευτικοί μπορεί να αντιστέκονται στην ενσωμάτωση στρατηγικών προώθησης της πρωτοβουλίας στις διδακτικές

τους πρακτικές. Οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας που δίνουν προτεραιότητα στη συμμόρφωση και τη συμμόρφωση μπορούν να εμποδίσουν την ανάπτυξη πρωτοβουλίας στους εκπαιδευόμενους. Το ξεπέρασμα της αντίστασης στην αλλαγή μεταξύ των εκπαιδευτικών είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση μιας κουλτούρας πρωτοβουλίας.

- **Έλλειψη προτύπων και καθοδήγησης:** Οι εκπαιδευόμενοι επωφελούνται από θετικά πρότυπα και μέντορες που επιδεικνύουν και ενθαρρύνουν την ανάληψη πρωτοβουλιών. Η απουσία τέτοιας καθοδήγησης και υποστήριξης μπορεί να περιορίσει την κατανόηση των μαθητών για το τι σημαίνει να αναλαμβάνουν πρωτοβουλία και τα πιθανά οφέλη που προσφέρει.

3.2.3 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση και καλλιέργεια της πρωτοβουλίας των μαθητών. Μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει και υποστηρίζει την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας με τους ακόλουθους τρόπους:

- **Δημιουργία ενός υποστηρικτικού και ενδυναμωτικού μαθησιακού περιβάλλοντος:** Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον όπου οι μαθητές θα αισθάνονται ότι μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή ευκαιριών στους μαθητές να εκφράσουν τις ιδέες τους, την ενθάρρυνση της ανεξάρτητης σκέψης και την εκτίμηση των διαφορετικών προοπτικών.
- **Προώθηση της αυτονομίας και της ιδιοκτησίας:** Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να σχεδιάζουν μαθησιακές εμπειρίες που επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να έχουν την αίσθηση της ιδιοκτησίας και του ελέγχου της μάθησής τους. Η παροχή επιλογών, η ενθάρρυνση της αυτοκατευθυνόμενης μάθησης και η προώθηση της δράσης των μαθητών μπορούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη πρωτοβουλίας.
- **Διευκόλυνση αυθεντικών και πραγματικών συνδέσεων:** Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να σχεδιάζουν μαθησιακές δραστηριότητες που συνδέονται με πραγματικές συνθήκες και προκλήσεις. Με την ενσωμάτωση αυθεντικών εργασιών, έργων και προσομοιώσεων, οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν τη σημασία και την εφαρμογή της πρωτοβουλίας σε πρακτικές καταστάσεις.
- **Ενθάρρυνση του αναστοχασμού και της αυτοαξιολόγησης:** Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να καθοδηγούν τους εκπαιδευόμενους στον αναστοχασμό των ενεργειών και των αποφάσεών τους, βοηθώντας τους να αναγνωρίσουν τον αντίκτυπο της πρωτοβουλίας τους. Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να επιτρέψει στους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν μεταγνωστικές δεξιότητες και να αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτογνωσία των δυνατών σημείων και των τομέων που χρήζουν ανάπτυξης.
- **Λειτουργώντας ως μέντορες και πρότυπα:** Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εμπνεύσουν και να καθοδηγήσουν τους εκπαιδευόμενους, υποδεικνύοντας οι ίδιοι πρωτοβουλίες. Επιδεικνύοντας προληπτικές συμπεριφορές, αναλαμβάνοντας κινδύνους και μοιραζόμενοι προσωπικές ιστορίες πρωτοβουλίας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εμπνεύσουν τους μαθητές να αναπτύξουν τη δική τους πρωτοβουλία.

- **Παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης και καθοδήγησης:** Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσφέρουν έγκαιρη και εποικοδομητική ανατροφοδότηση που αναγνωρίζει και ενθαρρύνει την πρωτοβουλία των μαθητών. Με την παροχή καθοδήγησης και υποστήριξης, οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις, να μάθουν από τις αποτυχίες και να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους όσον αφορά την πρωτοβουλία.
- **Ενσωμάτωση ευκαιριών συνεργασίας:** Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενισχύσουν την πρωτοβουλία προωθώντας συνεργατικές εμπειρίες μάθησης. Οι ομαδικές εργασίες, η ομαδική εργασία και η συνεργασία μεταξύ ομοτίμων επιτρέπουν στους μαθητές να εξασκούν την πρωτοβουλία σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, να μαθαίνουν από τις προοπτικές των άλλων και να αναπτύσσουν δεξιότητες ομαδικής εργασίας και επικοινωνίας.

Υιοθετώντας αυτούς τους ρόλους και τις στρατηγικές, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που καλλιεργεί και αναπτύσσει την πρωτοβουλία των μαθητών, επιτρέποντάς τους να γίνουν ενεργητικά, αυτενεργά και ενδυναμωμένα άτομα που μπορούν να προωθήσουν θετικές αλλαγές στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή.

3.2.4 Χαρακτηριστικά μιας τάξης με επίκεντρο την πρωτοβουλία

Μια τάξη με επίκεντρο την πρωτοβουλία είναι ένα μαθησιακό περιβάλλον που καλλιεργεί και καλλιεργεί την ικανότητα των μαθητών να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να προωθούν θετικές αλλαγές. Ακολουθούν ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά μιας τάξης με επίκεντρο την πρωτοβουλία:

- **Ενεργός συμμετοχή:** Σε μια τάξη με επίκεντρο την πρωτοβουλία, οι μαθητές εμπλέκονται ενεργά στη μάθησή τους. Ενθαρρύνονται να αναλάβουν την ευθύνη για την εκπαίδευσή τους, να θέτουν στόχους και να αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μαθησιακών εμπειριών.
- **Ενδυνάμωση και αυτονομία:** Η τάξη προωθεί την αίσθηση της ενδυνάμωσης και της αυτονομίας μεταξύ των μαθητών. Τους δίνεται η ελευθερία να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους, να πάρουν αποφάσεις και να αναλάβουν πρωτοβουλίες στο μαθησιακό τους ταξίδι. Η πρωτοβουλία είναι μια δεξιότητα αυτοδιαχείρισης και μια τάξη με προσανατολισμό στην πρωτοβουλία προάγει την αίσθηση ευθύνης και ανεξαρτησίας μεταξύ των μαθητών.
- **Καθορισμός στόχων και προγραμματισμός:** Οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να θέτουν στόχους και να αναπτύσσουν σχέδια δράσης για την επίτευξη των στόχων αυτών. Μαθαίνουν να εντοπίζουν τομείς για βελτίωση, να δημιουργούν στρατηγικές και να παρακολουθούν την πρόοδό τους.
- **Νοοτροπία επίλυσης προβλημάτων:** Στην τάξη καλλιεργείται η νοοτροπία επίλυσης προβλημάτων, όπου οι μαθητές ενθαρρύνονται να εντοπίζουν τις προκλήσεις, να αναζητούν λύσεις και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για να ξεπεράσουν τα εμπόδια. Αναλαμβάνουν δράση, όταν είναι απαραίτητο, επιλύουν προβλήματα που οι άλλοι μπορεί να μην έχουν παρατηρήσει, και βγαίνουν από το δρόμο τους για να συνεχίσουν να μαθαίνουν και να αναπτύσσονται. Είναι πρόθυμοι να αναλάβουν προκλήσεις, να κάνουν ερωτήσεις, να ζητούν

βοήθεια όταν χρειάζεται και να συμμετέχουν σε επιπλέον έρευνα για να εμβαθύνουν την κατανόησή τους.

- **Συνεργασία και ηγεσία:** Οι μαθητές που επιδεικνύουν πρωτοβουλία στην τάξη τείνουν να αναλαμβάνουν μεγαλύτερη ευθύνη για τις πράξεις τους και εμφανίζουν ιδιότητες που τους καθιστούν καλούς ηγέτες. Παρακινούν επίσης τους συμμαθητές τους να αποδίδουν σε υψηλότερο επίπεδο, συμβάλλοντας σε ένα συνεργατικό και ενεργητικό μαθησιακό περιβάλλον.
- **Ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας:** Η τάξη ενθαρρύνει τους μαθητές να σκέφτονται δημιουργικά και καινοτόμα. Τους δίνονται ευκαιρίες να εξερευνήσουν νέες ιδέες, να δημιουργήσουν μοναδικές λύσεις και να αναλάβουν κινδύνους κατά τη μαθησιακή τους διαδικασία.
- **Κίνητρα και συνεχής μάθηση:** Μια τάξη που προσανατολίζεται στην ανάληψη πρωτοβουλιών προάγει μια κουλτούρα κινήτρων και συνεχούς μάθησης. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, να υπερβαίνουν τα όρια των σπουδών τους και να επιδεικνύουν διάθεση για επίτευξη.
- **Καθοδήγηση και καθοδήγηση:** Οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν ως μέντορες και καθοδηγητές, παρέχοντας υποστήριξη, ενθάρρυνση και καθοδήγηση στους εκπαιδευόμενους καθώς αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους για την ανάληψη πρωτοβουλιών. Προσφέρουν ανατροφοδότηση, μοιράζονται εμπειρίες και εμπνέουν τους εκπαιδευόμενους να αναλάβουν πρωτοβουλίες.

3.2.5 Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση σε μια τάξη με επίκεντρο την πρωτοβουλία είναι ζωτικής σημασίας για την αξιολόγηση της ανάπτυξης των δεξιοτήτων πρωτοβουλίας των μαθητών και της ικανότητάς τους να αναλαμβάνουν προληπτική δράση. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιολογήσουν την πρωτοβουλία με τους ακόλουθους τρόπους:

- **Αξιολογήσεις βάσει έργου:** Ανάθεση έργων που απαιτούν από τους μαθητές να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να σχεδιάσουν και να εκτελέσουν τις ιδέες τους. Αυτά τα έργα μπορούν να αξιολογηθούν με βάση την ικανότητα του μαθητή να θέτει στόχους, να αναλαμβάνει δράση και να επιδεικνύει δημιουργικότητα και καινοτομία.
- **Αυτοαξιολόγηση και αναστοχασμός:** Ενθάρρυνση των μαθητών να αναστοχάζονται σχετικά με τις δικές τους δεξιότητες πρωτοβουλίας, να αξιολογούν την πρόοδό τους και να θέτουν προσωπικούς στόχους για βελτίωση. Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν μεταγνωστικές δεξιότητες και να αναλάβουν την ευθύνη για την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας τους.
- **Αξιολόγηση από ομότιμους:** Παροχή ευκαιριών στους εκπαιδευόμενους να αξιολογούν και να παρέχουν ανατροφοδότηση στα σχέδια ή τις δράσεις που σχετίζονται με την πρωτοβουλία των συμμαθητών τους. Η αξιολόγηση από ομότιμους προωθεί τη συνεργασία, την επικοινωνία και τη βαθύτερη κατανόηση της διαδικασίας της πρωτοβουλίας.
- **Αξιολογήσεις παρατήρησης:** Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρατηρήσουν τις δεξιότητες πρωτοβουλίας των μαθητών σε δράση κατά τη διάρκεια ομαδικών εργασιών, συζητήσεων ή

ανεξάρτητων δραστηριοτήτων. Μπορούν να αξιολογήσουν την ικανότητα των μαθητών να αναλαμβάνουν την ηγεσία, να συνεισφέρουν ιδέες και να προωθούν θετικές αλλαγές.

- **Εφαρμογή στον πραγματικό κόσμο:** Αξιολόγηση της ικανότητας των μαθητών να εφαρμόζουν τις δεξιότητές τους σε πραγματικές συνθήκες. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω προσομοιώσεων, μελετών περίπτωσης ή κοινοτικών έργων όπου οι μαθητές επιδεικνύουν την πρωτοβουλία τους σε πρακτικές καταστάσεις.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση της πρωτοβουλίας είναι μια συνεχής διαδικασία και θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τους γενικούς στόχους και σκοπούς της τάξης που επικεντρώνεται στην πρωτοβουλία. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να παρέχουν έγκαιρη και εποικοδομητική ανατροφοδότηση στους μαθητές, να αναγνωρίζουν τις προσπάθειές τους και να δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που ενθαρρύνει τη συνεχή ανάπτυξη και εξέλιξη των δεξιοτήτων πρωτοβουλίας..

3.3 Καλές πρακτικές/εφαρμογές στην εκπαίδευση ενηλίκων

Στην εκπαίδευση ενηλίκων, υπάρχουν αρκετές καλές πρακτικές και εφαρμογές που μπορούν να προωθήσουν και να καλλιεργήσουν την πρωτοβουλία στους εκπαιδευόμενους:

- **Καθοδήγηση και καθοδήγηση:** Παρέχετε στους εκπαιδευόμενους μέντορες ή προπονητές που μπορούν να τους καθοδηγήσουν και να τους εμπνεύσουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Οι μέντορες μπορούν να προσφέρουν υποστήριξη, να μοιραστούν εμπειρίες και να ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να εξερευνήσουν νέες δυνατότητες και να αναλάβουν υπολογισμένα ρίσκα.
- **Συνεργατικά έργα:** Προωθήστε τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών αναθέτοντας ομαδικά έργα που απαιτούν κοινή λήψη αποφάσεων και κοινή ευθύνη. Τα συνεργατικά έργα ενθαρρύνουν τους μαθητές να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να συνεισφέρουν τις μοναδικές τους προοπτικές και να εργαστούν συλλογικά για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.
- **Περιλαμβάνει πολλές ασκήσεις εξάσκησης:** Ενσωματώστε ασκήσεις εξάσκησης στο εκπαιδευτικό υλικό για να διασφαλίσετε ότι οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι μπορούν να απορροφήσουν και να θυμηθούν πλήρως το θέμα. Η επανάληψη είναι το κλειδί, γι' αυτό αναπτύξτε εργασίες που απαιτούν από τους εκπαιδευόμενους να επαναλάβουν ορισμένα βήματα και να ενισχύσουν σημαντικά σημεία-κλειδιά σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος.
- **Μοντελοποίηση ρόλων:** Δώστε το παράδειγμα και υποδείξτε πρωτοβουλίες στις δικές σας διδακτικές πρακτικές. Επιδείξτε προληπτική συμπεριφορά, πάρτε ρίσκα και ενθαρρύνετε τους μαθητές να ακολουθήσουν το παράδειγμά σας. Βλέποντας την πρωτοβουλία σε δράση, οι μαθητές είναι πιο πιθανό να αναπτύξουν και να υιοθετήσουν οι ίδιοι αυτή την ιδιότητα.

Με την ενσωμάτωση αυτών των διδακτικών προσεγγίσεων, καλών πρακτικών και εφαρμογών, οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορούν να δημιουργήσουν ένα μαθησιακό περιβάλλον που καλλιεργεί την πρωτοβουλία, ενδυναμώνει τους εκπαιδευόμενους να αναλάβουν την ευθύνη της μάθησής τους και τους προετοιμάζει να διαπρέψουν προσωπικά και επαγγελματικά.

Αναφορές

Frese, M., & Fay, D. (2001). Personal initiative: An active performance concept for work in the 21st century. Research in Organ

Προτεινόμενοι πόροι

<https://www.mindtools.com/akrkkvp/entrepreneurial-skills>

<https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/teaching-initiative-to-students/>

https://www.educationworld.com/a_curr/columnists/murray/murray011.shtml

CONVERT YOUR FUTURE

Co-funded by
the European Union